

панує культ і данина українським звичаям, релігійним святам та обрядам. Автор із яскравою колоритністю описує сакральне дійство весілля, великодні ігри та забавлянки біля церкви, різдвяні колядки та щедрівки і навіть подає зразки деяких пісень. Не останнє місце в цій книжці, як, напевне, у житті самого художника відведене запаху: *«Порозкладали в кімнаті намальовані на дикті і повірізовані фігури. Я відчув такий привабливий, приємний і потужний запах фарби, який тільки можна уявити собі у найкращих мріях чи снах. Стояв, як заворожений»* (с. 157). Або: *«Тут так приємно, пригадую, як улітку ми з татом любили спати на поді. Мама стелила на сіно верету, ліжники, і ці ночі були дуже романтичні. Як духмяно пахло сіно!»* (с. 58). Проте безумовно символічного значення набуває аромат спілих червоних йон, який супроводжує автора ціле дитинство. І взагалі, червоні йони, їхній запах, аромат незримо присутні чи не на кожній сторінці книжки.

На жаль, на сучасному етапі ми розучилися цінувати реально важливі речі, не вміємо бути вдячними за отримані від природи дари. Зараз можна купити будь-яку річ у великому супермаркеті, потрібно мати тільки необхідну суму грошей. А колись маленьке яблучко серед довгої зими було великим делікатесом, тому, можливо, в автора і виникають такі особливо трепетні почуття саме до яблук, як до беззаперечного символу дитинства *«Це неймовірно, тепер кінець зими, а на столі решето, і в ньому – великі червоні ароматні йони! Йони, про які ми вже давно забули, бо того року яблука майже не зродили. Очі мої не бачать більше нічого, крім такої звабливої червоної, соковитої спокуси»* (с. 55).

Такі книжки вартують уваги не лише розумової, але й душевної, бо немає сумніву, що зуміють достукатися навіть до найбільш черствого та байдужого серця. Ця історія дитинства просякнута ностальгійною ноткою смутку за втраченим, інколи даремно сказаним, деколи за чимось не зробленим, але вона жива, бо містить у собі душу звичайного українського хлопця, вихідця із села, а ще має у собі притягальну силу, бо наскрізно просякнута людською пам'яттю. А може, то аромат червоних йон так дурманить свідомість?..

ЕТЮДИ ПАМ'ЯТІ

Пам'ять крутиться навколо душі, як Земля обертається навколо Сонця, і нема на те ради, але саме завдяки такій здатності людського мозку, як «пам'ятати» творяться геніальні речі, такі, як вишукані музичні шедеври, картини образотворчого мистецтва, ну і, звісно, книги, які, напевне, найбільш залежні від спогадів.

Чимало письменників ведуть щоденники, занотовують пам'ятні моменти, події чи зустрічі, з яких із часом витворюються елементи художнього відтворення світу того чи іншого митця. Вирішив впустити

читача у свої спогади і відомий в Україні та світі художник Ю. Лесюк у своїй книжці «Хроніки мандрів і мрій» (див.: *Юрій Лесюк. Хроніки мандрів і мрій. Івано-Франківськ, 2015. 328 с.*).

Юрій Лесюк – заслужений художник України, лауреат премії імені І. Труша, член Національної спілки художників України; працює завідувачем відділу малярства у Львівському коледжі декоративного та ужиткового мистецтва імені І. Труша.

Такий різновекторний чоловік зважився спробувати себе і в літературній творчості, написавши фрагментарні спогади про дитинство («*Аромат червоних йон*»), а також про свою юність, трудову діяльність та подорожі країнами світу («*Хроніки мандрів і мрій*»). Остання книга створює враження своєрідного географічного путівника, оскільки автор протягом цілого твору інформує читача про своє місце знаходження, про маршрут, яким можна до цього місця дістатися, про визначні пам'ятки чи споруди і навіть просто про менталітет тамтешніх мешканців та власні враження від нього. Починається його життєва одіссея із маленької батьківщини автора – села Ковалівки, що на Коломийщині. Надзвичайно багато тепла та ніжності, любові та щирості вмістив автор у розповіді про своє рідне село, яке він вивищує над іншими: «*Хто там не бував, то може сміливо сказати, що не все в житті бачив і не всі духовні цінності осягнув*», – стверджує автор (с. 10),

Одразу ж впадає у вічі майстерне відтворення місцевості, яке настільки деталізоване та панорамне, що мимоволі відчуваєш, ніби був там і бачив цю неймовірну красу, навіть більше, немов стаєш причетним до цієї безмежності. Безперечно, така віртуозність у відтворенні місцевого колориту пов'язана із образотворчим мистецтвом, адже при зображенні пейзажів особливо відчувається все-таки рука і погляд художника. Ю. Лесюк своєрідним мазками передає могутню велич Карпат, зачаровує читача надзвичайними заходами сонця у далекій Канаді, величними картинами відомих художників в Італії, неозорістю Чорного моря в Одесі тощо, і ці описи настільки візуалізовані та динамічні, що постають перед очима, як живі.

Автор описує свій довгий шлях до себе, починаючи від Одеського художнього училища до моменту, коли його картини отримали вже певне визнання в світі, а він став відомим художником. Багато місця в книжці присвячено його перебуванню в Канаді, де художник-письменник готувався до своїх масштабних виставок (Ріджайна, Саскатун, Торонто). Письменник описує свої робочі будні у цій країні. Ці епізоди відтворюють своєрідні моменти із життя художника. Всім відома фраза, що «*Художник повинен бути голодним*». Здається, за таким принципом діяв і наш автор, описуючи своє перебування у не такій близькій Канаді, обходячись інколи на двох картоплинах, які були приперчені, як йому здавалося, найвишуканішою спецією – сіллю. Проте автор ніскільки себе не жаліє, тривожні та важкі моменти обов'язково прикрашає справжнім українським гумором та дотепами.

Невимушена манера викладу, доступність у сприйнятті та відтворенні робить кожного, хто читатиме цю книжку, не просто читачем, а добрим товаришем та співбесідником автора. Ю. Лесюк не просто пише, а веде діалог, оскільки у творі є багато питальних речень («*Так, гори мають у собі притягальну силу, а може, там є поклади якогось магніту?*» – с. 22), своєрідних міркувань та роздумів, які автор веде мовби то з читачем. Насичена книга також приємними спогадами про відомих людей, таких, як Тарас Мельничук, Валерій Марченко, Василь Герасим'юк, Ярослав Стельмах та ін. Автор особисто був знайомий із цими людьми, спілкувався з ними у неформальній атмосфері, мав нагоду розмовляти з видатним письменником Михайлом Стельмахом (навіть написав пізніше його портрет, який віддав родині письменника), тому зумів зобразити кожного не як «великого майстра», а передовсім як людину та особистість.

Зі сторінок книжки автор постає як ширий патріот України. Практично повсюдно відчуваються любов до рідної мови, страх, що народні традиції, які плекалися століттями, просто зникають, а українці цураються свого коріння. «*Ото ж чи знають ці перевертні-хохли, що їхні предки створили понад триста тисяч народних пісень, унікальних за своєю красою, хоч, на жаль (а може, на щастя), у переважній більшості журливих, таких, як і власна історія? Чи є ще в світі хоч одна нація, щоб могла похвалитися таким культурним багатством і такою красою мелосу?!*» – з жалем і тривогою зазначає автор (с. 79).

Відчувається, що письменник любить подорожувати. Він об'їхав цілу Україну, відвідав найвизначніші її місця, але допитлива натура прагнула нових вражень. Він побував, як згадано, в Канаді, а також у Німеччині, Франції, Італії, Польщі, Болгарії, Росії, Латвії тощо. Кожна подорож для нього – це як чиста сторінка, на якій обов'язково він знайде, що зобразити та відтворити.

Кожен епізод у книжці іменується певною ключовою назвою, у якій закладений весь сенс оповіді; автор не нав'язливий у своїй розповіді, не намагається схилити читача на свій бік чи нав'язати йому свою думку, у доброзичливій формі констатує факти, робить висновки, ділиться враженнями.

«Хроніки мандрів і мрій» – це, насправді, не територіальна мандрівка, а душевна, бо ділиться автор не тільки місцем знаходження тієї чи іншої країни, а власними відчуттями, ностальгійними спогадами та сентиментальними мріями. У кожного з нас є місця, де ми відчуваємо себе найближчими із собою, у такі моменти хочеться вірити, що недаремно все відбувається. Ю. Лесюк залишив клаптики своєї душі у кожній країні, яку відвідав, але натомість це воздалося йому в добротній горстці приємних та теплих спогадів, які і зараз, напевне, зіграють спраглу до відчуттів душу віртуозного майстра пензля і пера.

Ірина Фотуйма, м. Івано-Франківськ